

הצצה

רב-פקד ענת בשן

כחמשת אלפים תיירים מצאו את מותם בחופי תאילנד בבוקר ההוא • ביניהם שבעה ישראלים • משלחת מז"פ הצליחה לזהות את גופותיהם של חמישה מהנעדרים הישראליים, יזמה את תחילתו של שיתוף פעולה בינלאומי, שהוביל לבניית תחנות לריכוז חללים ואת יצירתו של מאגר D.N.A בינלאומי • ניסיון מצטבר וידע מקצועי מול גלי הים

זוהתה גופתה של מרי פולטי ז"ל. גופתה של איה שפירא ז"ל זוהתה לאחר שמשלחת מז"פ חזרה לישראל. "עבודת הזיהוי, בשלביה הראשונים, התבצעה בתנאים קשים מאוד", מציין נצ"ם צארום. "הגופות, כולן, היו במצב ריקבון מתקדם, מנופחות ומעוותות, הן בצבען והן בגודלן. לכך נילוו גם הריחות הנוראיים ורימות ותולעים. המראות האלה השאירו אותנו מרוקנים מכל תחושה. השתדלנו להתמקד בעבודה, שנמשכה כמעט ללא הפסקה, ולא לחשוב על מראות הזוועה".

במהלך מלאכת הזיהוי, הוחלט לרכז את כל גופות הקורבנות בשני אתרים - בקראבי ובקאולוק. משלחת ישראל התבקשה להיות אחראית על אתר הזיהוי בקראבי. לדבריו של נצ"ם שלום צארום, במקום היו פזורות כשש-מאות וחמישים גופות. על-פי דרך העבודה שגיבש, עבדו במקום כל חברי המשלחות מקנדה, מאיטליה, מפורטוגל, משוויץ ומתאילנד עצמה, ונבנה מאגר D.N.A לזיהוי הגופות. ממשלת סין הציעה, ללא כל תמורה, לבצע את השוואות דגימות ה-D.N.A במעבדותיה. כל המידע שיתקבל ממעבדות אלה בביג'ון, יועבר למרכז להצלבת נתונים שהוקם בפוקט.

כחמשת אלפים תיירים נספו בחופי תאילנד. באמצעות מאגר נתונים זה, תוכל כל מדינה לקבל מידע על נעדריה ע"י הצלבת דגימות D.N.A. וכך בשיטת הסרט הנע, נלקחו מכל מאות הגופות שנמצאו בקראבי דגימות D.N.A, ונעשו ניסיונות לזהותן עפ"י מרשמי השיניים, עפ"י צילומי רנטגן ועפ"י סימנים מיוחדים, אם נמצאו עליהן. "במידה, שעבודת הזיהוי עפ"י דגימות D.N.A אכן תימשך", אומר נצ"ם שלום צארום, "הרי שניתן יהיה גם בקאולוק לסיים את עבודת הזיהוי בתוך שבועות אחדים".

לאחר עשרה ימים בפוקט ובקראבי, שבמהלכם נדרשה מחברי המשלחת אנרגיה נפשית אדירה, התקבלה החלטה להחזירם ארצה. "זו הייתה החלטה קשה, קשה מאוד", מסביר נצ"ם צארום, "ידענו, שאנחנו רק באמצע הדרך, וידענו גם, שיתכן שבקאולוק ניספו שני ישראלים נוספים, איה שפירא ועוזי שגיא, ועלינו לאתר את גופותיהם". (גופתה של איה שפירא ז"ל זוהתה, כאמור, לאחר חזרתה של המשלחת לישראל).

"בעבודתה של משלחת מז"פ באו לידי ביטוי הניסיון המצטבר והידע המקצועי הרב, שצברה המחלקה לזיהוי פלילי במהלך שנות האינתיפאדה ופיגועי הטרור", אומר תת-ניצב ד"ר עזי צדוק, ראש מז"פ. "חברי המשלחת הוכיחו, שגם בתנאים קשים ביותר, בעבודה מסודרת, נכונה ומקצועית ניתן, תוך פרק זמן קצר, יחסית, לאתר את רוב גופות הנעדרים הישראליים ולזהותן. לדבריו, בנוסף לזיהוי הקורבנות הישראליים, זוהו על-ידי משלחת מז"פ שמונה-עשרה נעדרים ממדינות אחרות. "משלחת מז"פ, שזכתה להערכה רבה בקרב משלחות הזיהוי מרחבי העולם וכך גם משר החוץ, סילבן שלום ומהמפכ"ל, משה קראדי, יזמה את תחילתו של שיתוף הפעולה הבינלאומי, שהוביל לבניית תחנות ריכוז חללים על-פי המודל הישראלי ואף את יצירתו של מאגר D.N.A בינלאומי". והישראלי השביעי, עוזי שגיא, עדיין נעדר. ■

בוקר 26 בדצמבר, היכה הצונאמי בחופי דרום מזרח אסיה. ארבעה שבועות לאחר שסטפו נחשולי הענק את חולות הזהב, נמנו כשלוש מאות אלף קורבנות. שבעה ישראלים מצאו את מותם בין גלי הים בתאילנד. גופותיהם של שישה מהם זוהו. הישראלי השביעי עדיין נעדר. "עוד בדרכנו לתאילנד, נשאתי בליבי תפילה קטנה. ולוואי שנצליח לזהות ולו גופה אחת. בקשה. מעין תחינה", כך, ניצב-משנה שלום צארום, ראש היחידה לסינוע מרחבי המחלקה לזיהוי פלילי, שעמד בראש משלחת מז"פ לתאילנד. לפי בקשת משרד החוץ, קיבלה על עצמה המחלקה לזיהוי פלילי במשטרת-ישראל את האחריות לחיפוש אחר גופותיהם של הנעדרים הישראליים, ששהו בחופי תאילנד, בעת שעלו מהים אותם גלים אדירים. בתוך יומיים התארגנה משלחת החיפוש. עשרים ושלושה אנשים. טכנאי זיהוי פלילי, חוקרים, רופאים פתולוגיים מהמכון לרפואה משפטית, רופאת שיניים מתנדבת ומתנדבי זק"א. יחד עמם הוטס ציוד מיגון אישי וציוד לטיפול בקורבנות אסון במשקל טונה וחצי. שעות אחדות לאחר הגיעם לאי פוקט, פוצלו חברי המשלחת. צוות קטן נשלח לקראבי, מרחק כשלוש שעות וחצי נסיעה מהאי. על-פי הידיעות שהתקבלו, בעת האסון שהו במקום ישראלים. "שיטת הזיהוי נקבעה על-פי המציאות בשטח", מסביר נצ"ם שלום צארום. "ניתן היה לנסות לזהות את גופות הנספים נקודתית ע"י מידע, המתקבל על אדם מסוים וניסיון לאתרו בין כל גופות הקורבנות. זיהוי מסוג זה נכון לימים הראשונים שלאחר האסון, כאשר הגופות עדיין במצב סביר. הזיהוי לטווח הרחוק אינו תלוי במצבן של הגופות, והוא מתבסס על בניית בנק נתונים, הלקוחים מהגופות עצמן ומוזנים למחשב". לדבריו, בימים הראשונים למלאכת הזיהוי, התגבשה, בשיתוף פעולה מלא עם צוותי זיהוי מרחבי העולם שהגיעו לתאילנד, שיטת עבודה אחידה. בסיועו של נציג משטרת-ישראל בתאילנד, גדי סיסו, התארגנה קבוצת עבודה בינלאומית, שכללה נציגים מכעשרים מדינות, והיא החלה להיפגש פעמיים ביום, לדיונים, לחילופי מידע ולקבלת החלטות על דרכי העבודה.

"בימים הראשונים שלאחר האסון, התפרסמו בכל מקום ומקום בתאילנד תצלומיהם של אלפי הגופות, שנמצאו באזורים שנפגעו. הצילומים התמקדו בסימנים מיוחדים, שהיו על הגופות הממוספרות, ככתובות קעקע, פירסינג, צלקות ותכשיטים", אומר נצ"ם צארום. "כבתי-החולים הוצבו עמדות מחשב, ובהן כל הנתונים, שנמצאו על הקורבנות. כל אדם יכול היה לחפש במאגר זה את יקיריו. קיבלנו לידינו את כל נתוני המאגר, ומלאכת הזיהוי החלה. תחילה, באמצעות המידע, שהתקבל מבני-משפחות הנעדרים, שהגיעו לאזורי האסון, וזיהו את גופות יקיריהם בצילומים שפורסמו, ובהמשך - באמצעות צילומי השיניים של הנעדרים, שנשלחו מהארץ בדואר אלקטרוני ומטביעות אצבעותיהם, שהתקבלו מהשלישות הראשית בצה"ל". כך זוהתה כבר ביום הראשון לשהותה של המשלחת בקראבי, גופתו של שרון תניאל ז"ל, וכך זוהו ע"י אנשי הצוות ביום השני לשהותם שם, חמישה אנשים נוספים, שלושה מהם ישראלים - חמדה כהן ז"ל, זוהר אלוני ז"ל ואסתר לוי ז"ל. ימים אחדים לאחר-מכן,